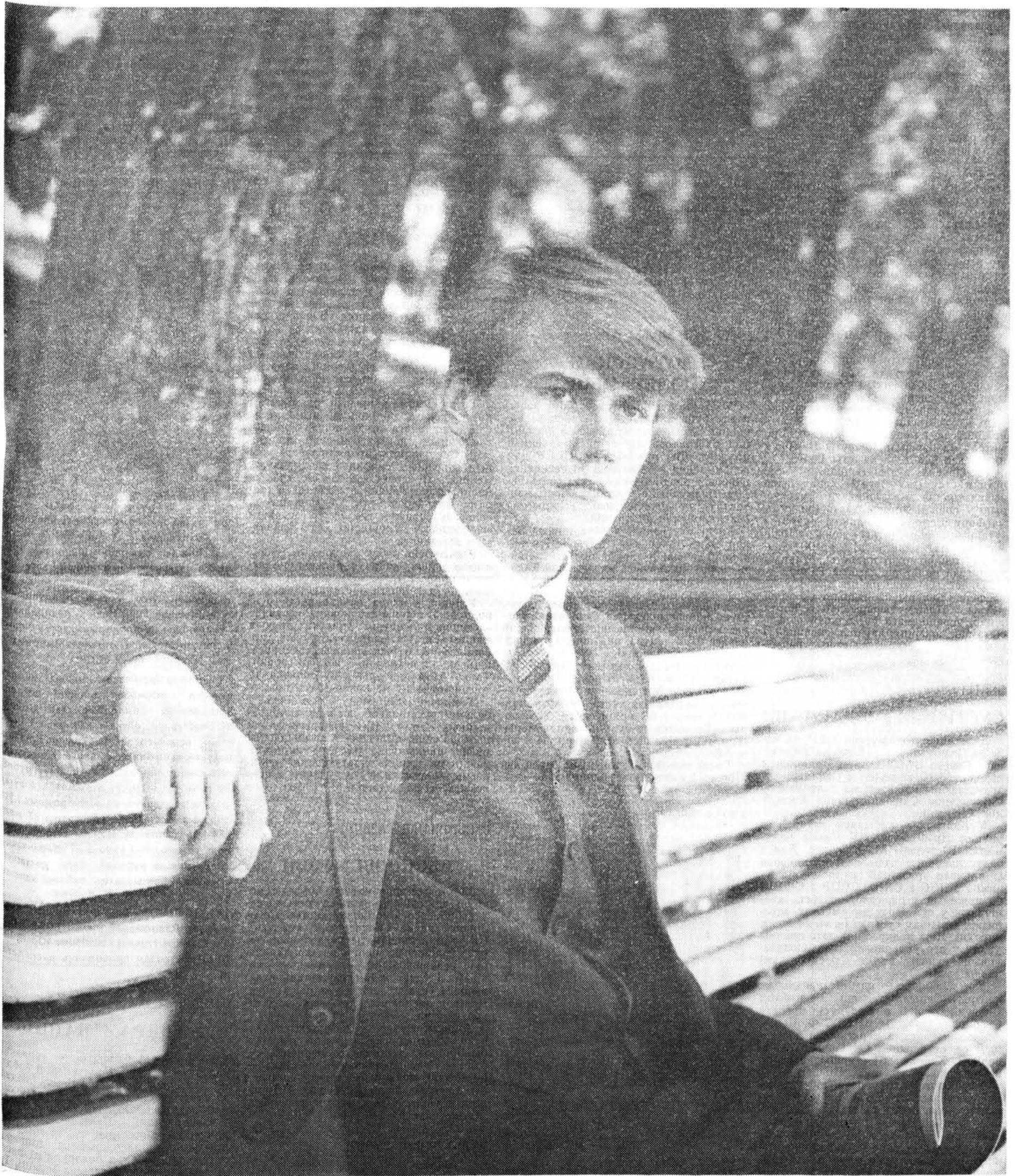

Голас Радзімы

№ 25 (1907)
20 чэрвеня 1985 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЯЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

Глеб ЕРАМЕЕВ, якога вы бачыце на гэтым здымку, — самы малады дэпутат у Вяроўным Саваце БССР. Яму дзевятнаццаць год. Студэнт трэцяга курса Мінскага радыётэхнічнага інстытута. У савецкай краіне дэпутатаў называюць народнымі. Быць ім — высокі гонар і вялікая адказнасць. Глеб Ерамееву з'яўляецца паўнамоцным прадстаўніком народа ў вышэйшым дзяржаўным органе ўлады рэспублікі. Энергічны і дзейны, ён сумленна выконвае свае абавязкі. Зараз у яго — сур'ёзная і адказная пара. Час сесіі. Наперадзе — студэнцкае і першае «дэпутацкае» лета. [Працяг фотарэпартажу «Дэпутату дзевятнаццаць год», змешчаны на 5-й стар.].

падзеі · людзі · факты

падзеі · людзі · факты

падзеі · людзі · факты

КАСМІЧНЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ

«ВЕНЕРА — КАМЕТА
ГАЛЕЯ»

Выкананы важны этап міжнароднага праекта «Венера—камета Галея». 11 чэрвеня 1985 года пачаты прыняцтва новыя эксперыменты па вывучэнню цыркуляцыі атмасферы Венеры і яе метэаралагічных параметраў.

Пераадолеўшы за шэсць месяцаў палёту адлегласць каля 500 мільёнаў кіламетраў, станцыя «Vega-1» дасягнула наваколля планеты Венера. 9 чэрвеня ад станцыі быў аддзелены спускаемы апарат, які 11 чэрвеня пры ўваходзе ў атмасферу раздзяліўся на пасадачны апарат і аэрастатны зонд.

Аэрастатны зонд, абалонка якога пасля яго аддзялення была напоўнена геліем, робіць дрэйф у атмасферы на вышыні 54 кіламетры. На зондзе ўстаноўлены перадаючы радыёкомплекс і навуковая апаратура, прызначаная для вымярэнняў параметраў атмасферы і воблачнага слою Венеры. Прыём радыёсігналаў з борта аэрастатнага зонда, а таксама вызначэнне яго каардынат і скорасці перамяшчэння ў атмасферы планеты ажыццяўляюцца савецкай і міжнароднай сеткамі наземных радыётэлескопаў, якія працуюць па ўзгодненай праграме і размешчаны на тэрыторыі Еўропы, Азіі, Аўстраліі, Афрыкі, Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі.

У стварэнні навуковай апаратуры пасадачнага апарата і аэрастатнага зонда разам з савецкімі вучонымі прымалі ўдзел спецыялісты Францыі.

Пасля аддзялення спускаемага апарата аўтаматычная станцыя «Vega-1» прайшла на адлегласці 39 тысяч кіламетраў ад паверхні планеты Венера і працягвае палёт да каметы Галея.

15 чэрвеня аўтаматычная міжпланетная станцыя «Vega-2», якая была выведзена на міжпланетную траекторыю ў снежны летась, даставіла ў атмасферу Венеры пасадачны апарат і аўтаномны аэрастатны зонд. Прайшоўшы на адлегласці 24 500 кіламетраў ад паверхні планеты, станцыя працягвае палёт да каметы Галея.

Аэрастатны зонд робіць дрэйф у атмасферы Венеры на вышыні 54 кіламетры. Прыём інфармацыі з борта зонда, аснашчанага ўнікальнай радыёсістэмай, ажыццяўляюцца савецкай і міжнароднай сеткамі наземных радыётэлескопаў.

ВІЗІТЫ

СУСТРЭЧЫ ў ЮГАСЛАВІІ

Дэлегацыя Беларускай ССР на чале са Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Іванам Паляковым наведала Югаславію з афіцыйным дружэлюбным візітам па запрашэнню Скупшчыны Сацыялістычнай Рэспублікі Славеніі.

У Бялградзе адбылася гутарка з членам Прэзідыума ЦК Саюза камуністаў Югаславіі М. Кучанам. Бакі з задавальненнем адзначылі паспяховае і плённае развіццё супрацоўніцтва паміж КПСС і СКЮ, СССР і СФРЮ на прыняцых і дагаворанасцях, змешчаных у сумесных дакументах, прынятых у выніку сустрэч на вышэйшым узроўні. Яны падкрэслілі, што значны ўклад у яго ўносяць прамыя рознабачковыя сувязі паміж рэспублікамі дзвюх краін.

У Любляне — адміністрацыйным цэнтры Сацыялістычнай Рэспублікі Славеніі гасцей з Беларусі прыняў Старшыня Прэзідыума СРС Ф. Попіт. Адбыліся таксама перагаворы дэлегацыі са старшынёй Скупшчыны Славеніі В. Хафнерам і старшынёй выканаўчага веда Славеніі Д. Шынегомам.

У горадзе Айдоўшчына, які наведала дэлегацыя Беларусі, адбылася сустрэча з мясцовым грамадска-палітычным кіраўніцтвам. Члены дэлегацыі пабывалі ў аб'яднанні «Фруктал», якое спецыялізуецца на перапрацоўцы фруктаў. Былі разгледжаны магчымасці супрацоўніцтва гэтага аб'яднання з беларускімі прадпрыемствамі.

БССР і ЮНЕСКО

ПАСЯДЖЭННЕ КАМІСІІ

На чарговым пасяджэнні Камісіі БССР па справах ЮНЕСКО абмеркавана работа камісіі ў 1985 годзе. З інфармацыйнай выступіў яе старшыня, намеснік міністра замежных спраў БССР Л. Максімаў. Вызначаны задачы міністэрстваў і ведамстваў рэспуб-

ТЭЛЕБАЧАННЕ

лікі ў сувязі з распрацоўкай праграм дзейнасці ЮНЕСКО на наступныя двухгадовы перыяд.

З паведамленнямі аб міжнародных нарадах па лініі ЮНЕСКО выступілі старшыня Беларускага камітэта па праграме ЮНЕСКО «Чалавек і біясфера» У. Саўчанка, намеснік дырэктара навукова-даследчага інстытута педагогікі Міністэрства асветы БССР В. Чэчат.

ГОСЦІ 3-ЗА МЯЖЫ

КІТАЙСКАЯ
ДЭЛЕГАЦЫЯ

У сталіцы нашай рэспублікі пабывала група актывістаў Кітайскага народнага таварыства дружбы з заганіцай і Таварыства кітайска-савецкай дружбы. Яна прыбыла ў СССР для азнаямлення з дасягненнямі савецкага народа ў развіцці эканомікі і сацыяльным будаўніцтве, устанавлення кантактаў з аддзяленнямі Таварыства савецка-кітайскай дружбы.

Госці сустрэліся з кіраўнікамі Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі, рэспубліканскага аддзялення Таварыства савецка-кітайскай дружбы.

У час гутаркі ў выкананне Мінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў члены дэлегацыі былі азнаёмлены з вопытам буйнамаштабнага жыллёвага будаўніцтва, вядзення сучаснай гарадскога гаспадаркі.

Актывісты таварыстваў дружбы з Кітая пабывалі на Мінскім трактарным заводзе, аглязелі цэхі прадпрыемства, прадукцыя якога экспартуецца больш чым у 80 краін свету. Трактары «Беларусь» будуць адпраўлены сёлета і ў Кітайскую Народную Рэспубліку.

Госці наведалі памятныя мясціны Мінска і наваколля Беларускай сталіцы.

АХОВА ПРЫРОДЫ

Вялікую ўвагу надаюць у Беларусі ахове навакольнага асяроддзя. Тут створана шырокая сетка ахоўваемых прыродных тэрыторый. Заказнікі, запаведнікі і іншыя прыродныя аб'екты займаюць у нас больш за 900 тысяч гектараў ці 4,5 працэнта ўсёй плошчы рэспублікі.

На патрэбы аховы прыроды ў гэтай пяцігодцы ў БССР выдзелена 200 мільёнаў рублёў.
НА ЗДЫМКУ: у новым мікрараёне Мінска чысціню воднага басейна правяраюць супрацоўнікі Дзяржаўнага камітэта БССР па ахове прыроды З. ЦЫГАНКОВА і Т. КАВАЛЁВА.

Беларускае тэлебачанне сёння — адзін з важнейшых сродкаў масавай інфармацыі. Першакласная апаратура, шырокая сетка радыёрэлейных і кабельных ліній даюць магчымасць аператыўна весці прамую трансляцыю з калгасаў і заводаў, тэатраў і стадыёнаў. Тэлевізійная станцыя «Магнолія-83» — самая сучасная ў нашай краіне. Яна можа ўсё: зрабіць запіс і трансліраваць яго на тэлевізійны цэнтр, перадаваць праграму ў эфір.
НА ЗДЫМКУ: тэлестанцыя «Магнолія-83».

МЕЛІЯРАЦЫЯ

МАДЭЛІ ЗАУТРАШНЯГА
ДНЯ

Адзін з буйнейшых меліярацыйных аб'ектаў у пойме ракі Зялёвнякі стаў уласнасцю адразу некалькіх калгасаў і саўгасаў Зялёвскага раёна. Земляробы атрымалі тут каля 16 тысяч гектараў урадлівай зямлі.

Рукатворнае возера паглынула веснавую паводку і праз асушальна-увільгатняльныя збудаванні нават у гарачае лета напоіць навакольных палі.

Гэтая сістэма адкрывае лік аб'ектам комплекснага меліярацыйнага і сельскагаспадарчага будаўніцтва, прадугледжаным доўгатэрміновай праграмай. Спецыялісты прааналізавалі розныя спосабы меліярацыі забалочаных масіваў. Перавагу аддалі сістэмам з двайным рэгуляваннем вільгаці, а таксама польдэрам, дзе ўраджайнасць сельскагаспадарчых культур намога вышэйшая ў параўнанні са звычайным асушэннем.

У комплекс работ уваходзіць будаўніцтва дарог, добраўпарадкаванне аграгарадкаў, а таксама аснашчэнне гаспадарак навейшым абсталяваннем.

Улічана і ахова навакольнага асяроддзя. У першапачатковым выглядзе застаюцца асобныя ўчасткі, лясныя масівы ўздоўж мелказаліяючых тарфянікаў. Ахоўныя палосы засцерагаюць іх ад ветравой і воднай эрозіі. Толькі гэта дае прыбыўку збожжа да трох цэнтнераў на кожным гектары.

У праекціроўшчыкаў ужо ёсць і больш дасканалыя мадэлі меліярацыйных сістэм. На эксперыментальным аб'екце «Лясное» ў Капыльскім раёне, напрыклад, расліны атрымліваюць не толькі дастатковую колькасць вільгаці, але і жыўленне, цяпло незалежна ад надвор'я.

САЦЫЯЛЬНАЕ РАЗВІЦЦЕ

ВЯСКОВЫ МУЗЕЙ

Гісторыка-краязнаўчым музеем папоўніўся сацыяльна-культурны комплекс калгаса «Ленінскі шлях» Карэліцкага раёна Гродзенскай вобласці. Шматлікія экспанаты расказваюць аб руху мясцовых сялян за нацыянальную незалежнасць, аб земляках, якія прымалі ўдзел у Кастрычніцкай рэвалюцыі і ўстанавленні Савецкай улады. Вялікая экспазіцыя прысвечана гісторыі калгаса.

Акрамя музея, у комплексе уваходзяць цэнтральны Дом культуры, клуб-філіялы, дзіцячая музычная і сярэдня агульнаадукацыйная школы, бібліятэка, прадпрыемствы гандлю і быту, медыцынскія ўстановы. У Карэліцкім раёне ўжо створана шэсць такіх комплексаў.

КУЛЬТУРНЫЯ СУВЯЗІ

ВЫСТАўКА ў САФП

У Сафіі адкрылася выстаўка «Мастакі Савецкай Беларусі», на якой прадстаўлены работы майстроў пэндзля рэспублікі за перыяд з пачатку 40-х гадоў да нашага часу.

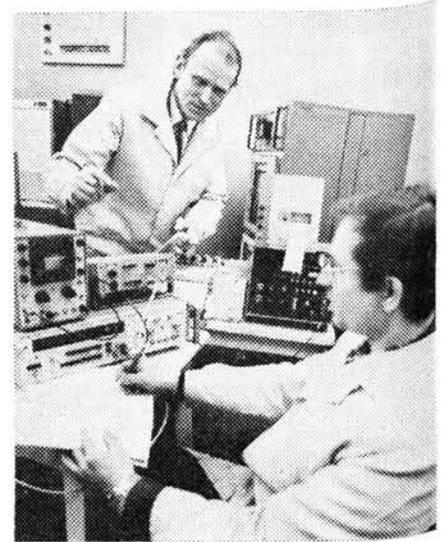
Многія палотны прысвечаны Вялікай Айчыннай вайне. Яны адлюстроўваюць вялікі подзвіг савецкага народа, выказваюць гнеўны пратэст супраць вайны і мілітарызму. Гэта тэма чырвонай ніткай праходзіць праз карціны М. Савіцкага, М. Данчыга, А. Мі-

лашэўскага, Л. Шчамялёва, У графіцы Л. Асецкага, А. Кашкурэвіча, Г. Паплаўскага вайна паказана як з'ява, несумяшчальная з чалавечай прыродай. Гераічны рамантызм, эпічнасць вызначаюць карціны «Свята ў Палессі» Г. Вашчанкі, «У вяках» В. Сумарава.

Другая вядучая тэма выстаўкі — мірная праца савецкіх людзей. Яна ярка раскрыта ў работах Б. Казакова «Будаўнікі», М. Чэпіка «Працоўны се-местр», графіцы А. Паслядовіча. Экспануюцца таксама партрэты, пейзажы, націюрморты.

Не ў першы раз Балгарыя знаёміцца з творами беларускіх мастакоў. У 1978 годзе ў Сафіі праходзіла выстаўка беларускіх майстроў выяўленчага мастацтва, а пазней — персанальная выстаўка народнага мастака СССР М. Савіцкага і заслужанага дзеяча мастацтваў БССР Г. Вашчанкі.

НАВУКА І ВІТВОРАЦСЦЬ

Год назад на Гомельскім шклозаводзе была запушчана ў дзеянне паўаўтаматычная лінія па вырабу шклопалімерных труб з павышанай механічнай і тэрмічнай стойкасцю. А нядаўна тут пачаліся вы-прабаванні ўжо больш прадукцыйнай аўтаматычнай лініі. Навінкі распрацаваны і ўкаранены на прадпрыемстве вучонымі Інстытута механікі металапалімерных сістэм Акадэміі навук БССР.

Атрыманыя інстытутам новыя кампазіцыйныя матэрыялы знайшлі шырокае прымяненне на прадпрыемствах хімічнай аўтаматычнай, лёгкай, нафтавай і іншых галін прамысловасці. Толькі з пачатку бягучай пяцігодкі іх выкарыстанне дазволіла эканоміць каля 26 мільёнаў рублёў. За гэты час інстытут атрымаў 314 аўтарскіх пасведчанняў, на міжнародных і ўсе-саюзных выстаўках удастоены 47 медалёў і 36 дыпламаў. Кожны затрачаны рубель гомельскімі вучонымі абарачаецца амаль пяццю рублямі. Гэта дастаткова высокая эфектыўнасць работы калектыву.

НА ЗДЫМКУ: доктар тэхнічных навук лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР Валянцін САЎКІН (злева) і аспірант Юрый КІР-ПІЧЭНКА разам праводзяць даследаванні.

ПАМЯЦЬ

АХВЯРАМ ВАЙНЫ

Помнік, які адкрыты ў гарадскім пасёлку Дзятлава Гродзенскай вобласці, заўсёды будзе напамінаць людзям аб трагедыі, якая адбылася тут больш чатырох дзесяцігоддзяў назад.

Напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі раёна быў адкрыты інтэрнацыянальны п'янерскі лагер, дзе разам з беларускімі равеснікамі адначывалі дзеці з Іспаніі, Італіі, Чэхаславакіі, Кітая, Карэі. Здарылася так, што іх не паспелі эвакуіраваць. Дзеціям, адарваным ад дома і родных, давялося зведаць усе жахі фашысцкай акупацыі. Мясцовыя жыхары па меры сіл дапамагалі дзеціям, але ўсё ж семдзесят малых, у тым ліку дастаўленыя сюды гітлераўцамі на другі год вайны іх равеснікі з-пад Ленінграда, памерлі ад эпідэміі і голаду.

Былыя выхаванцы інтэрнацыянальнага п'янерскага лагера ўскладлі кветкі да падножжа помніка.

СЛУЖБА СЭРЦА Ў БЕЛАРУСІ

ДАПАМАГЧЫ КОЖНАМУ

З 16 па 19 чэрвеня ў Мінску праходзіў XII Міжнародны кангрэс па электракардыялогіі. У ім прымалі ўдзел спецыялісты больш чым з 30 краін свету.

Сталіца нашай рэспублікі не выпадкова стала месцам правядзення такога прадстаўнічага форуму. У Беларусі створана і паспяхова функцыянуе развітая сістэма прафілактыкі і

лячэння сардэчна-сасудзістых захворванняў. Урачы-кардыёлагі дамагліся важкіх вынікаў у барацьбе з хваробамі сэрца.

Пра дасягненні кардыялагічнай службы рэспублікі сёння расказвае дырэктар Беларускага навукова-даследчага інстытута кардыялогіі прафесар Георгій СІДАРЭНКА. Ён — галоўны кардыёлаг Міністэрства аховы здароўя БССР.

Сардэчна-сасудзістыя захворванні, як вядома, у другой палавіне XX стагоддзя набылі характар эпідэміі і выйшлі за межы медыцынскай праблемы. Яны ўтрымліваюць першыя месцы па інваліднасці і смяротнасці, па распаўсюджанню сярод насельніцтва. «Амаладжэнне» такіх хвороб як атэраасклероз, ішэмічная хвароба сэрца і артэрыяльная гіпертанія рэгіструюцца ва ўсіх эканамічна развітых краінах.

Савецкая сістэма аховы здароўя стварыла адзіны фронт наступлення на хворобы сэрца ў маштабах усёй краіны. У 1975 годзе быў адкрыты Усесаюзны кардыялагічны навуковы цэнтр у Маскве, які сёння з'яўляецца буйнешым у свеце. Потым былі створаны навукова-даследчыя інстытуты ў саюзных рэспубліках.

У Беларусі ў 1977 годзе адкрыўся інстытут, а таксама тры цэнтры рэабілітацыі для аднаўлення працаздольнасці тых, хто перанёс інфаркт міякарда. У выдатных умовах санаторыяў тысячы хворых бясплатна аднаўляюць свае сілы і ў 75—80 працэнтах выпадкаў вяртаюцца да працы.

Цяпер у Беларусі функцыянуюць ва ўсіх галінах кардыялагічнай дыспансерыі, якія не толькі забяспечваюць пацыентаў кансультацыямі і лячэннем, але і з'яўляюцца арганізацыйна-метадычнымі цэнтрамі. Эрудыраваныя ўрачы-кардыёлагі аказваюць насельніцтву дапамогу на высокім сучасным узроўні. У іх распараджэнні не толькі электракардыаграфічная тэхніка, але і ультрагукавая лакалізацыя сэрца, велаэргаметрыя, прыборы вывучэння сілы скарачэнняў сэрца і многае іншае.

У рэспубліцы ёсць 48 кардыялагічных аддзяленняў у бальніцах, кабінеты ў паліклініках. Спецыялізаваныя кардыялагічныя брыгады хуткай дапамогі ў любую хвіліну гатовы выехаць да хворага па выкліку.

Робата гэтай службы вывучаецца і каардынуецца каардынацыйным Саветам рэспублікі, які таксама аб'ядноўвае і курыруе розныя аспекты навукі аб сэрцы.

Важнае месца займае прафілактыка — папярэджанне сар-

дэчных захворванняў. Спецыялісты кардыялагічнай службы праводзяць масавыя абследаванні, якія ахопліваюць звыш 10 тысяч чалавек. Выбіраецца, напрыклад, буйны гарадскі раён, і яго жыхары праходзяць агляд. Навошта гэта патрэбна? Па-першае, такім чынам мы дакладна высвятляем наколькі распаўсюджаны хворобы сэрца сярод розных катэгорый насельніцтва. Па-другое, выяўляем выпадкі, калі захворванні працякалі скрыта і таму хворыя не звярталіся за дапамогай. Гэтых людзей мы неадкладна бярем на ўлік і назначаем ім эфектыўнае лячэнне. Адначасова выяўляем распаўсюджанасць фактараў рызыкі, гэта значыць такіх умоў, якія садзейнічаюць развіццю захворванняў сэрца. Сюды адносяцца курэнне, павышаны артэрыяльны ціск, лішняя маса цела, нізкая фізічная актыўнасць. Пры выяўленні гэтых фактараў неадкладна прымаюцца меры, накіраваныя на іх ліквідацыю.

Калі ж абвастрэнне хворобы сэрца прыводзіць хворага ў клініку, то тут распрацоўваюцца метады, якія забяспечваюць індывідуалізацыю лячэння з улікам асаблівасцей хворобы ў канкрэтнага пацыента. Так пры абвастрэнні гіпертанічнай хворобы — гіпертанічным крызе — у аптымальным тэмпе зніжаецца павышаны і падбіраецца такі ўзровень ціску, пры якім добрае самаадчуванне спалучаецца з высокай працаздольнасцю.

Пры ішэмічнай хворобе сэрца, якая праяўляецца ў прыступах стэнакардыі (грудная жаба), урачы і вучоныя не толькі знаходзяць індывідуальна неабходныя лякарствы, вызначаюць велічыню дапушчальных нагрузак, але і шукаюць меры прадухілення метэаатропных рэакцый. Так называюць абвастрэнні хворобы, звязаныя з метэаралагічнымі ваганямі, якія нярэдка сустракаюцца ў хворых гараджан.

Вяршыняй крытычнага стану хворага чалавека з'яўляецца востры перыяд інфаркта міякарда, калі нарастаючае амярцвенне сардэчнай мышцы стварае рэальную пагрозу для жыцця. Няспынны кантроль —

так з'янае маніторнае назіранне — дазваляе апэратыўна вызначыць глыбіню паражэння і ўводзіць сродкі, якія надзейна абмяжоўваюць размеры інфаркта. Гэта дазваляе зменшыць інваліднасць і знізіць частату трагічных зыходаў.

Але не ўсе хворобы сэрца паддаюцца лячэнню лякарствамі. У шэрагу выпадкаў толькі хірургія можа радыкальна памагчы хвораму. Таму супрацоўнікі аддзела сардэчна-сасудзістай хірургіі нашага інстытута распрацоўваюць аперацыі, калі да сасуда, які сілкуе звужанае атэрасклерозам ці тромбам сэрца, падключыцца дадатковы шлях кровазабеспячэння. Гэта забяспечвае прыток кісларода да галадаючай сардэчнай мышцы. Тут жа вядуцца аперацыі пратэзіравання сардэчных клапанаў пры пароках сэрца, электракардыестымуляцыя пры спыненні работы сэрца. З дапамогай спецыяльных метадаў расшыраюцца сасуды нырака, што дазваляе знізіць высокі ціск крыві, які не паддаецца лекавым уздзеянням.

У Беларускай інстытуце кардыялогіі працуюць не толькі ўрачы. Даследчую творчую работу вядуць біёлагі, псіхологі, шматлікі атрад інжынераў, праграмістаў, канструктараў. Яны распрацоўваюць новыя канструкцыі манітораў, трэнажоры, прыгодныя для правядзення аздараўленчай работы ў хатніх умовах, вылічальныя канструкцыі для аўтаматычнага аналізу сардэчнай дзейнасці. Як правіла гэтыя распрацоўкі вызначаюцца арыгінальнасцю, што пацвярджаюць шматлікія патэнты і аўтарскія пасведчанні на вынаходніцтвы. Напрыклад, у ЗША, Канадзе, ФРГ, Францыі і іншых краінах запатэнтаваны розныя мадыфікацыі электроннага мініэргометра, які створаны супрацоўнікамі нашага інстытута. Гэты прыбор дазваляе кантраляваць узровень фізічных затрат чалавека ў паўсядзённым дзейнасці, напрыклад, у час хадзьбы ці бегу. Скажам, вы ідзеце вельмі хутка і тым самым перавышаеце дапушчальны ўзровень фізічнай нагрузкі. Для вашага здароўя гэта небяспечна і эргометр падае сігнал, па-

пярэджвае пра неабходнасць зменшыць актыўнасць.

Паспяхова праходзіць патэнтаванне за мяжой і распрацаваны ў нашым інстытуце мікракардыяманітор — прыбор для выяўлення сардэчных арытмій у выглядзе нарочнага гадзінніка. Справа ў тым, што парушэнні сардэчнага рытму сустракаюцца ў 80 працэнтах сардэчных хворых. Іншы раз яны параўнаўча бяспечныя, але ў некаторых выпадках могуць прывесці да смерці. Пры гэтым падзеі разгортваюцца так імкліва, што медыцынская дапамога можа не паспець. Мікракардыяманітор своечасова фіксуе небяспечныя парушэнні і падае адпаведны гукавы і візуальны сігнал. Гэты прыбор ужо запатэнтаваны ў ЗША, праходзіць патэнтаванне ў ФРГ, Японіі, Францыі і іншых краінах. Наогул жа мы маем замежныя патэнты на 14 сваіх распрацовак. За сем гадоў дзейнасці інстытута намі створана больш за 70 вынаходніцтваў.

Асабліва важна не толькі абгрунтаваць новую метадыку дыягностыкі і лячэння, але і ўкараніць яе ў жыццё, у практыку медыцыны. Таму супрацоўнікі інстытута рэгулярна выязджаюць у гарады і раённыя цэнтры рэспублікі, знаёмяцца на канферэнцыях і семінарах урачоў з новымі распрацоўкамі, сочаць за вынікамі іх выкарыстання. Частка спецыялістаў-кардыёлагаў вывучаюць магчымасць лячэння і папярэджання захворванняў ва ўмовах буйных прамысловых прадпрыемстваў. Экспедыцыі супрацоўнікаў едуць у вёскі, каб вывучыць магчымасць кардыялагічнай дапамогі работнікам сельскай гаспадаркі.

Пэўны вопыт дасягнутага беларускімі кардыёлагамі дае падставы сцвярджаць, што ў рэспубліцы зроблена нямала для эфектыўнай дапамогі людзям з хворым сэрцам. Шэраг пастаноў Камуністычнай партыі і ўрада СССР па пытаннях развіцця кардыялагічнай службы ў краіне і ў нас у рэспубліцы з'яўляюцца магутным стымулам і падтрымкай, даюць упэўненасць у паспяховым зыходзе барацьбы з небяспечнымі хваробамі нашага часу.

КЛОПАТЫ ПРА «ЗДАРОЎЕ» ПРЫРОДЫ

Гораду Мазыру, што ў Гомельскай вобласці, пакуль яшчэ далёка, скажам, да Масквы ці Ленінграда, аднак ён расце хутчэй за самыя аптымістычныя прагнозы. І гэта не выпадкова: тут размешчаны буйнейшы ў Савецкім Саюзе нафтаперапрацоўчы камбінат. Яго прадукцыя ідзе ва ўсе рэгіёны краіны і ў дзяржавы сацыялістычнай садружнасці. Натуральна, жыхары Мазыра ганарацца сваім унікальным заводам: ён дае работу большасці насельніцтва горада, вылучае вельмі буйныя сродкі на яго добраўпарадкаванне. Аднак з уводам гэтага прадпрыемства ў Мазыры ўзнікла і нямала праблем. Аб іх расказвае Геннадзь ПАЛІТЫКА, старшыня пастаяннай камісіі па ахове навакольнага асяроддзя гарадскога Савета народных дэпутатаў.

— Хаця ў краіне дзейнічаюць адзіныя законы аб ахове прыроды і, у прыватнасці, устаноўлены самыя жорсткія ў свеце нормы крайняе дапушчальных канцэнтрацый рэчываў, якія забруджваюць паветра і ваду, нам давёлося прымаць дадатковыя меры па ахове навакольнага асяроддзя. Мазырскі раён здаўна называлі «беларускай Швейцарыяй», дзе заўсёды можна было выдатна адпачыць і паправіць здароўе. А між тым з уводам нафтаперапрацоўчага камбіната з'явіліся выпадкі ўдечкі адпрацаванай вады ў раку Прыпяць, якая аказалася вельмі адчувальнай нават да нязначнага забруджвання. Акрамя таго, цыкл перапрацоўкі нафты быў доўгі час незавершаным, і некаторая колькасць яе паўфабрыкатаў выходзіла ў паветра.

І тады ў справу ўмяшалася наша камісія — аўтарытэтны ў горадзе грамадскі орган. У яе складзе 25 дэпутатаў, у тым ліку галоўны архітэктар Мазыра, кіраўнік будаўнічага трэста, галоўны урач санэпідэміялагічнай станцыі, лесаводы, рачнікі. Яны старанна вывучылі становішча непасрэдна на прадпрыемстве і выказалі свае меркаванні на картовай сесіі Савета. Было прынята, у прыватнасці, рашэнне аб будаўніцтве побач з камбінатам завода кармавых дражджэй, у комплексе якога ўвайшлі ўстаноўкі па перапрацоўцы адходаў нафтаперагонкі, у тым ліку вадкага парафіна, а разам з ім і дадатковыя ачышчальныя збудаванні, якія «страбуюць» Прыпяць ад забруджвання.

Дэпутаты настаялі таксама на тым, каб і на самім нафтаперапрацоўчым камбінате быў пабудаваны дадатковы цэх ачысткі з замкнёным цыклам. Гэта абыйшлося прадпрыемству даволі дорага — у 20 мільёнаў рублёў, але цяпер мы дыхаем чыстым паветрам, пры жаданні можам піць з Прыпяці нават сырую ваду. У раку зноў вярнуліся рэдкія віды рыб.

Плошча зялёнай зоны вакол Мазыра вырасце да 2000 гада да 60 тысяч гектараў. А ў цэнтры горада, згодна з Генеральным планам будаўніцтва і рэканструкцыі, на кожнага жыхара будзе прыпадаць да 30 квадратных метраў зеляніны. Закладзены ў плане і будаўніцтва стадыёнаў, разбіўка зон адпачынку і г. д. Акрамя таго, Савет прыняў пастанову аб забароне руху па Прыпяці рачных суднаў у момант нераставання рыбы, на рацэ забаронена з'ўленне матарных лодак, а таксама абмежаваны рух малямернага флоту на блізкай азёрах. Падобныя меры спрыяльна адбіваюцца на «здароўе» прыроды.

Рыгор КОЛАБАЎ.

Трыццаць год жыве спрамамі і клопатамі калгаса, які носіць сёння імя Леніна, Уладзімір Мядзведзеў. Сюды, у вёску Старыя Васілішкі Шчучынскага раёна, ён упершыню прыйшоў у памятным для яго 1955 годзе.

Гаспадарка, старшынёй якой выбралі Уладзіміра Мядзведзева, толькі-толькі становілася на ногі. Патрэбна было арганізаваць сялян, дамагчыся высокай рэнтабельнасці вытворчасці. І ў новага старшыні гэта атрымалася. З году ў год раслі ўраджай, павышалася прадуктыўнасць жывёлагадоўлі. Дужэла і багацела гаспадарка, павялічаліся і даходы калгаснікаў. Цяпер у калгасе кожны гектар зямлі, кожная ферма даюць высокую аддачу. Пра да-

сягненні гаспадаркі расказвалася на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР у Маскве. Калгасу прысвоена ганаровае званне «Гаспадарка высокай культуры земляробства». Немалая заслуга ва ўсіх гэтых поспехах старшыні праўлення калгаса кавалера ордэна Леніна, ордэнаў Кастрычніцкай рэвалюцыі і «Знак Пашаны» Уладзіміра Мядзведзева.

НА ЗДЫМКАХ: Уладзімір МЯДЗВЕДЗЕЎ (злева) і галоўны аграном калгаса Уладзімір САДОЎСКІ ў полі; У. МЯДЗВЕДЗЕЎ сярод вучняў Васілішкаўскай сярэдняй школы.

Фота А. ПЕРАХОДА.

У Беларускам таварыстве «Радзіма»

ЗАПОМНІЦА
НАЗАЎСЁДЫ

У Мінску з 4 па 12 чэрвеня па запрашэнню Беларускага таварыства «Радзіма» знаходзілася дэлегацыя прадстаўнікоў таварыстваў суайчыннікаў у Галанды ў складзе Таісіі Куперус-Марчанка, Валянціны Глазычавай і Тамары Фяцісавай.

Гасцям была прадастаўлена магчымасць пазнаёміцца са слаўтасцямі сталіцы Савецкай Беларусі і яе ваколіц, наведаць музеі і выстаўкі, пабываць на спектаклях мінскіх тэатраў. На прыёме ў Беларускам таварыстве «Радзіма» першы намеснік старшыні прэзідыума Таварыства Мікалай Васілёнак расказаў зямлячкам аб дзейнасці гэтай грамадскай арганізацыі, аб сённяшнім дні нашай рэспублікі і ўсёй краіны. Былі абмеркаваны пытанні расшырэння і развіцця культурных сувязей Таварыства з арганізацыямі суайчыннікаў у Галандыі.

— Мы ўдзячны Беларускаму таварыству «Радзіма» за прадастаўленую нам выдатную магчымасць так поўна пазнаёміцца са сталіцай Беларусі, — сказала карэспандэнту «Голасу Радзімы» Валянціна Глазычавая. — Такі гасцінны прыём запомніцца нам назаўсёды. Мы спадзяемся, што наша знаходжанне ў Мінску, сустрэчы з прадстаўнікамі Беларускага таварыства «Радзіма» паслужаць далейшаму ўмацаванню нашых сяброўскіх сувязей. Аб усім, што ўбачыла тут, я раскажу сваім сяброўкам-суайчынніцам з нашага таварыства «Отчизна» ў Амстэрдаме і параю ўсім, хто яшчэ не быў тут, пабываць у вашым цудоўным горадзе. Таісія Куперус-Марчанка ўжо не раз была ў Мінску.

— Але і на мяне гэта паездка зрабіла вельмі вялікае ўражанне, — гаворыць яна. — Я ўбачыла і даведалася пра многа новага, з чым не сустракалася раней. Гэта і не дзіўна, бо горад з кожным годам расце і прыгажэе і кожны раз, калі я еду сюды, зведваю такое пачуццё, нібыта ў мяне вырастаюць крылы. Тут я на роднай зямлі, і ўсё навокал бясконца міла і дорага. Я люблю Мінск і мінчан, люблю скверы і паркі вашага зялёнага горада, чыстыя, прыгожыя, прасторныя вуліцы. Мне вельмі спадабалася наша экскурсія на Выстаўку дзясяцігоддзяў народнай гаспадаркі БССР. Проста здзіўляешся, якіх вялікіх поспехаў дасягнула рэспубліка за апошнія гады. Я сама нарадзілася і расла ў вёсцы, часта бачу сельскагаспадарчыя ўгоддзі ў Галандыі, але такой грэчкі і лёну, якія паказаны на ВДНГ не бачыла ніколі.

— Мне таксама назаўсёды запомніцца наша паездка ў Мінск, сустрэчы ў Беларускам таварыстве «Радзіма», — дадала Тамара Фяцісава. — Я ўпершыню прыязджаю на Радзіму па такому запрашэнню і вельмі ўражана дабротой і гасціннасцю мінчан. Мне спадабаўся горад і людзі. Але самае моцнае ўражанне на мяне зрабіла наша паездка ў Хатынь. Напэўна таму, што я пабывала ў гэтым святым для ўсіх людзей месцы разам з двума жанчынамі, якія перажылі цяжар і жахі вайны і якім яна назаўсёды скалечыла жыццё. Бо менавіта вайна разлучыла з Радзімай Валянціну Андрэўну і Таісію Іванаўну. У Хатыні гэтыя жанчыны плакалі, успамінаючы сваё мінулае. Не магла стрымаць слёз і я, хоць ведаю аб вайне толькі па расказах. Мне было жудасна ад думкі: тое, што адбывалася тады, можа здарыцца і са мной, і з маімі дзецьмі. Хіба дзеся гэтага жывуць людзі на зямлі? Хатынь служыць усім нам сумным напамінкам і суровай перасцярогай — нельга дапусціць новай вайны. Але мяне радуе тое, што ўсё больш людзей у розных краінах разумеюць гэта і прыкладаюць усе намаганні, каб захаваць мір на нашай цудоўнай планеце.

Рыгор ФАМЕНКА.

НА ЗДЫМКУ: Валянціна ГЛАЗЫЧАВА, Таісія КУПЕРУС-МАРЧАНКА і Тамара ФЯЦІСАВА на праспекце Машэрава ў Мінску.

Фота С. КРЫЦКАГА.

КОМУ И ЗАЧЕМ НУЖНА
ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ВОЙНА

Психологическую войну — систему мероприятий, проводимых идеологическими и политическими институтами, средствами массовой информации и разведывательными службами Запада для разложения и деморализации своего идеологического противника, — империализм применяет ныне не только против отдельных стран (таких, например, как Афганистан, Индия, Ливан, Никарагуа и др.), но и целых регионов мира. Однако в первую очередь психологическая война интенсивно ведется против реального социализма, сказал в беседе с корреспондентом Агентства печати Новости Александром САПСАЕМ видный советский ученый — доктор философских наук, профессор Сергей ПОПОВ.

ПРОТИВОРЕЧИТ НОРМАМ
МЕЖДУНАРОДНОГО
ОБЩЕНИЯ

Он отметил, что весь комплекс действий, который принято называть «психологической войной», — это отнюдь не честная борьба идей и не просто столкновение различных мировоззренческих принципов. Это не поиск истины, как пытаются представить дело на Западе. Это настоящая война с применением самых коварных и бесчестных приемов.

В ее арсенале — многое из недозволенного, и прежде всего ложь, клевета, дезинформация, провокационные слухи, подстрекательство, идеологические диверсии и другое. Здесь проявляются и стремление к конфронтации, и попытки открытого и грубого вмешательства во внутренние дела суверенных государств. Ф. Николаидес, бывший в свое время одним из руководителей «Голоса Америки», откровенно признавался в этом: «Мы должны стараться дестабилизировать Советский Союз и его спутников, способствуя разладу между народами и правительствами... Нам следует постараться вбить клин в виде недовольства и подозрительности между руководителями различных стран коммунистического блока. Мы должны раздуть пламя национализма...»

Развязанная против СССР сразу же после Великой Октябрьской социалистической революции 1917 года психологическая война, которая достигла в наши дни небывалых размеров, служит прикрытием подрывных акций и агрессивных планов империалистических держав, подчеркнул профессор Попов. При этом нынешняя кухня психологической войны широко использует методы и приемы, которые активно применялись ведомством Геббельса в гитлеровской Германии в годы второй мировой войны. В разбрасываемых над Францией листовках, которые выдавались за английские, фашисты активно проводили, например, мысль о том, какие разрушения и жертвы принесет открытие второго фронта на французском побережье, а на волне Би-Би-Си передавали фальсифицированные интервью, в частности с английским фельдмаршалом Монгомери во время боев в Арденнах. Что делают современные организаторы психологической войны?

Стремясь дискредитировать достижения реального социализма, показать мировой общественности его якобы ограниченные возможности и исходящие от него «опасности», теории и практики психологической войны, к примеру, активно используют всевозможные пропагандистские мифы — от пресловутой «советской угрозы» до некоего «кризиса мирового социализма», распространяют клеветнические идеи о советском общественном и государственном строе.

Вся психологическая война, отметил ученый, построена на цели тесно переплетающихся пропагандистских акций подобного рода. Среди них и кампании в «защиту прав человека в

социалистических странах». И «крестовый поход» за свободу и демократию. И обвинение Советского Союза в поощрении «мирового терроризма». И в том, что Советский Союз фактически решительно выступает за недопущение милитаризации космоса, якобы использует космическое пространство в военных целях. И многие другие пропагандистские акции и кампании, которые внешне объясняются «идеологическими» соображениями. Взять хотя бы вопрос о мнимом «превосходстве» Советского Союза в области вооружений, поднятый Вашингтоном для того, чтобы предостеречь общественности соответствующим образом свой извещенный ныне план «довооружения» США.

Международная общественность справедливо расценила и расценивает подобного рода действия как попытки постоянного вмешательства во внутренние дела социалистических государств. Вмешательства, которое противоречит всем общепринятым нормам международного общения, зафиксированным не только в Заключительном акте Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе, но и, к примеру, в документах, подписанных руководителями США и Советского Союза, в которых сохранились обязательства о невмешательстве во внутренние дела друг друга. В том числе документах, принятых по инициативе США при установлении дипломатических отношений между нашими государствами в 1933 году.

«ПОБУДИТЬ К ДЕЙСТВИЯМ,
ОТВЕЧАЮЩИМ ЗАРАНЕЕ
НАМЕЧЕННЫМ ЦЕЛЯМ...»

Идеологическая диверсия или специальная акция, осуществляемая вопреки нормам международного права, в нарушение законов и обычаев соответствующих государств, отметил далее профессор Сергей Попов, важная составная часть психологической войны против реального социализма. «Контролируемое распространение сознательно искаженных представлений с целью побудить людей к действиям, отвечающим заранее намеченным целям заинтересованных групп», — так определяет идеологическую диверсию признанный знаток этого вопроса представитель широко распространенной на Западе манипуляционной теории пропаганды М. Чукас.

Немало примеров содержит история западной пропаганды, которые подтверждают этот теоретический посыл на практике. Сфабрикованное «Письмо Коминтерна», например, вошло в историю как подделка, с помощью которой международная буржуазия в середине 20-х годов пыталась поддержать Советский Союз поддержки прогрессивной общественности Запада и внести раскол в международное коммунистическое движение. В условиях 80-х годов продолжают подобные традиции, к примеру, изданием брошюры «Советская военная мощь», авторы которой обвиняют СССР в гонке вооружений и намерении доминировать над мировым господством.

ЛЮБІЯ СЭРЦУ МЯСЦІНЫ

АСТАШЫНСКІ ДВОР

У пачатку п'ятдзесятых гадоў Якуб Колас наведваў Навагрудчыну па дэпутацкіх справах. Было гэта ў самы разгар лета. Стаяў спякотны дзень.

На шашы Любча — Нягневічы пясяр спыніўся ля крайняй хаты ў вёсцы Залозкі, каб напіцца. Гаспадар, па прозвішчу Гілько, дастаў «круцёлкай» са студні вады, падаў коняўку Якубу Коласу. Той, напіўшыся, стаў хваліць ваду: сцюдзёная, аж за зубы бярэ, чыстая, прыемнага смаку.

Гаспадар запярэчыў: «Хіба ж гэта смак? Вось калі ў таварыша (Гілько спачатку не пазнаў пясняра) ёсць крыху часу, то няхай ён загляне ў Асташынскі Двор, паспрабуе там вады — вось гэта вада! А заадно адпачне — напэўна, стаіміся ў дарозе».

Гаспадар паказаў у бок узвышша, дзе ў кіламетры ад шашы віднеўся зялёны астразкога сярод поля. Па парадзе Гілько Якуб Колас заехаў у Асташынскі Двор на часінку. Праўда, тая часінка зацягнулася на добрыя тры гадзіны. Але пясяр не пашкадаваў, што заярнуў сюды: перад ім адкрыўся мяляўнічы куток.

З трох бакоў Асташынскі Двор абсаджаны ліпамі ў два рады. А з чацвёртага, заходняга, адкуль пагорак, збягае да рэчкі Валаўкі — разгалістымі яварамі, ясенямі, аязамі. Сярэд іх кусты язіну, арэшніку, крушыны. Асабліва шмат чаромхі, бэзу. Прычым бэзу акултура-нага, рэдкага.

Вясной тут растуць падснежнікі, фіялкі. Калі зацвітае чаромха — усё навокал белае, аж кружыцца галава ад духмянага паху. Не паспеюць абсыпацца пялёсткі чаромхі, як ёй на змену зацвітае бэз: ружовыя, бардовыя, белыя гронкі густа пакрываюць кусты.

А як пахнуць у час цвіцення ліпы, на якіх гудуць пчолы!..

Двор цікавы сваёй пабудовай. Уся тэрыторыя яго зроблена (менавіта зроблена!) у выглядзе «паверхаў», тэрас. На самай ніжняй —

луг. У галодныя пасляваенныя гады тут малы і дарослыя за навакольных вёсак збіралі шчаўе, першую пасля зімы крапіву, рвалі траву для жывёлы.

Метраў на дзесяць вышэй — яшчэ паверх. Цяпер на ім — школьны сад. Даўней, калі ў Двары стаяў панскі маёнтка, тут раслі суніцы.

Трэцяя тэраса самая вялікая. На ёй размясціліся спартыўная пляцоўка, школа, пабудаваная на месцы маёнтка. Вакол яе астраўкі руж, бэзу. Непадалеку школьная метэаралагічная станцыя.

Апошні, чацвёрты паверх — ізноў школьны сад і агарод.

Кожная пляцоўка мела раней сваю назву. Мо іх далі калісьці гаспадары маёнтка ці іх парабкі, а можа значна пазней гэта зрабіў нехта з вучняў — Лугавы, Сунічны, Шпацыравальны, Садовы паверхі. Назвы хоць і не вельмі мудрагелістыя, але трапныя. Скажам, на Лугавым і сёння расце густая, высокая трава, бялюткія рамонкі, шмат іншых кветак. На Сунічнай не-не ды і знойдзеш чырвоную ягаду.

Пазней Шпацыравальную пляцоўку пераймянавалі ў Спартыўную.

Кожны паверх па сваёй плошчы невялікі — ад 0,2 да 0,6 дзесяціны. А ўся тэрыторыя Двара — некалькі гектараў.

...У той дзень мне, хлапчуку, пашчасціла: хуценька набіраў травы для жывёлы. І ва ўзнагароду за гэта атрымаў дазвол маці лавіць рыбу хоць да самага вечара.

Я спышаўся да Валаўкі, да любімай Кірачкавай бухты, дзе заўжды было многа галаўнёў. Яшчэ здалёк убачыў, як ад Двара ад'ехаў легкавы аўтамабіль.

Не паспеў разматаць вуду, як да мяне падышоў дырэктар школы Коцэлеў. Няжэтка было здагадацца па яго твары, што ён быў чымсьці прыемна ўзрушаны.

[Заканчэнне на 8-й стар.]

ПОЗДРАВЛЯЕМ!

40 лет назад в городе Льеже начал работу отдел Союза советских граждан в Бельгии. За эти годы нашими земляками сделано очень много для укрепления дружбы, взаимопонимания между советским и бельгийским народами. Женщины, пережившие ужасы и лишения, выпавшие на их долю во время второй мировой войны, всегда в первых рядах тех, кто борется за мир, против угрозы новой войны. В отделе отмечаются все советские праздники, знаменательные даты, хор исполняет современные советские и народные песни. Все это даёт возможность людям, оторванным от Родины, чувствовать себя ближе к ней, быть в курсе всего того, что происходит на их родной земле.

«Нас Родина не забывает, оказывает моральную поддержку», — пишет в письме наша соотечественница из Льежского отдела Екатерина Шишкова.

Как сообщают земляки, в конце июня в отделе должны пройти юбилейные торжества. Состоится собрание, будут названы имена активистов, таких, как Р. Черниченко, А. Черкесова, Е. Лавшук, М. Шахназарова, М. Деркач, В. Косинекая и многих других.

В связи со знаменательной датой Белорусское общество «Радзіма», редакция газеты «Голас Радзімы» сердечно поздравляют всех членов Льежского отдела ССГ в Бельгии. Желает вам, дорогие друзья, счастья, здоровья, успехов в вашей благородной патриотической работе.

II. ДЭПУТАТУ ДЗЕВЯТНАЦЦАЦЬ ГАДОЎ

Глеб Ерамеёў — адзін з 485 дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР. У радыётэхнічным інстытуце, дзе ён вучыцца, аб ім можна пачуць толькі добрыя водгукі. Вось што, напрыклад, расказаў старшыня прафсаюзаўнага камітэта студэнтаў Віталь Бусько.

— Будучая спецыяльнасць Глеба Ерамеева, якую ён атрымае праз два гады ў нашай вышэйшай навучальнай установе, і папулярная, і надзвычай неабходная народнай гаспадарцы рэспублікі. Яна звязана з аўтаматызацыяй вытворчасці і ўдасканаленнем тэхнічных сістэм кіравання. А пакуль што студэнт трэцяга курса заняты вучобай, слухае лекцыі вядомых выкладчыкаў — вучоных, у тым ліку і членаў карэспандэнтаў Акадэміі навук БССР, якія вядуць плённыя даследаванні ў розных кірунках развіцця радыёэлектроннай тэхнікі. Без глыбокага ведання тэорыі, як правіла, нельга стаць добрым спецыялістам, высокакваліфікаваным інжынерам. Як Глеб стаў дэпутатам? Наш прафсаюзны камітэт сумесна з камітэтам камсамола ў час вылучэння кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР прапанаваў яго кандыдатуру, якую падтрымаў увесь калектыў інстытута. Глебу ўласцівы такія якасці, як працавітасць, арганізатарскія здольнасці, клопат пра людзей, прынцыповасць. Словам усё, што неабходна грамадскаму дзеячу.

Тое, што ў састаў Вярхоўнага Савета БССР увайшоў дэпутат-студэнт — гэта прыклад і сапраўднай дэмакратычнасці савецкай выбарчай сістэмы, і палітычнага даверу моладзі ў кіраванні рэспублікай.

Глеб Ерамеёў займаецца на факультэце аўтаматызацыі кіравання, ланіскі стыпендыят. Ён старшыня савета выдатнікаў інстытута. Дарэчы, каб стаць ланіскім стыпендыятам, трэба і выдатна вучыцца, і быць грамадска актыўным чалавекам.

Глебу толькі дзевятнаццаць. Ён нарадзіўся ў Мінску ў сям'і рабочага-токара

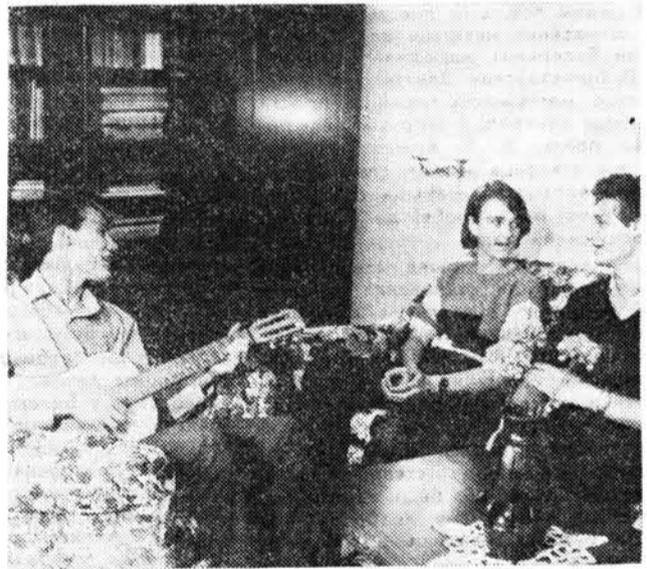
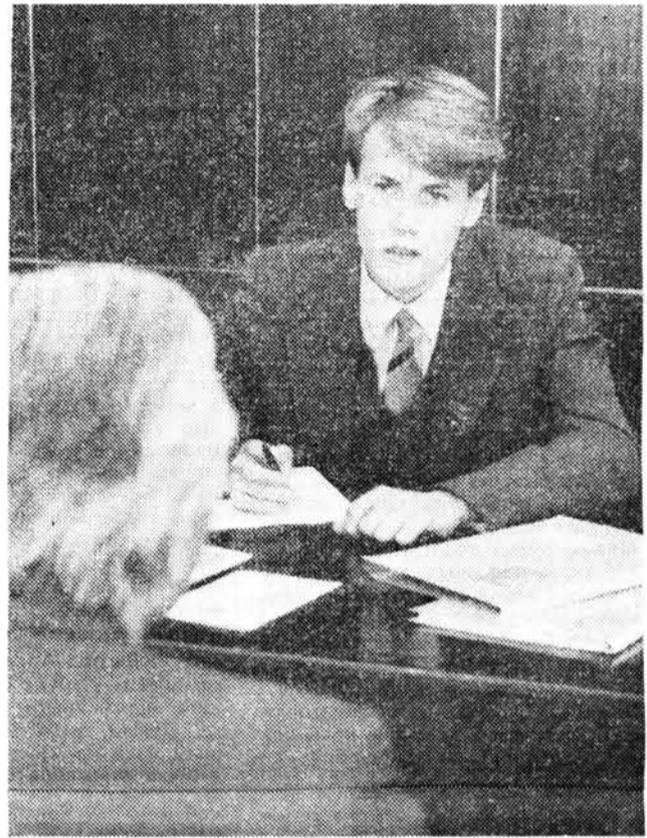
і балерыны. Зараз бацька, Уладзімір Канстанцінавіч, працуе на эксперыментальна-фурнітурным заводзе, маці, Раіса Аляксееўна, пасля таго як па ўзросту адышла ад балета, вядзе заняткі ў дзіцячых танцавальных гуртках Палаца культуры Мінскага трактарнага завода.

У сям'і Ерамеевых пануе дружба і згода, у адносінах да сына — далікатная бацькоўская апека. Глеб сам выбіраў жыццёвы шлях пасля школы, самастойна прымаў рашэнне, калі паступіла прапанова даць згоду быць кандыдатам у дэпутаты.

Зразумела, што рашэнне прымалася нялёгка. Чаму? Ды таму, што патрабавалася ўскласці на сябе вялікую адказнасць перад шматтысячным атрадам выбарчыкаў, каб годна прадстаўляць іх жыццёвыя інтарэсы ў вышэйшым органе ўлады рэспублікі. За плячамі ж у юнака, па сутнасці, толькі невялікі жыццёвы вопыт... Але калектыў радыётэхнічнага інстытута, калі выпушай яго ў кандыдаты, несумненна, ведаў пра патэнцыйныя магчымасці Глеба.

Зараз Глеб Ерамеёў з выдатнай вучобай у інстытуце спалучае актыўную працу па выкананню наказаў выбарчыкаў, што пражываюць у адным з новых мікра-раёнаў Мінска Зялёным Лузе-6. А наказы сур'ёзныя. Адзін з іх, напрыклад, — тэрміновае будаўніцтва новай аўтаматычнай тэлефоннай станцыі, каб забяспечыць усіх жыхароў Зялёнага Луга-6 тэлефоннай сувяззю. Есць пра што паклапаціцца народнаму дэпутату!

Па якой сцяжыне пойдзе жыццё Глеба Ерамеева пасля заканчэння радыётэхнічнага інстытута, пакуль што невядома. Будзе працаваць ён інжынерам у народнай гаспадарцы? Сур'ёзна захапіцца навукай? А можа сённяшня дэпутацкая дзейнасць стане прыступкай да прафесійнай палітычнай кар'еры?.. Адно можна сказаць з упэўненасцю: ні адзін з гэтых шляхоў перад ім не закрыты.

НА ЗДЫМКАХ: прыёмны дзень у дэпутата Вярхоўнага Савета БССР Глеба ЕРАМЕЕВА; з сям'і дома; на

экзамене ў радыётэхнічным інстытуце; пасля заняткаў з калегамі. Фота С. КРЫЦКАГА.

Автори преследовали на деле, как писала французская «Монд», «цель добиться очередного увеличения военных ассигнований...»

Одной из фальшивок стало и обвинение Советского Союза в применении химического оружия в Афганистане и Юго-Восточной Азии, служившее заветной программой химического перевооружения США. Созданная в ООН группа экспертов-химиков за два года работы не подтвердила эти вымыслы, более того — опровергла их. Даже газета «Уолл-стрит джорнэл» признала, что все подобные обвинения — вымысел и подтасовка вашингтонской администрации.

«Подделкой» были названы в отчете министерства обороны Австралии и образцы «отравленных» листьев, полученных из Лаоса. Аналогичные выводы содержали и документы, составленные в этой связи учеными разных стран, заявившими, что утверждения администрации Рейгана «абсолютно необоснованны» и «совершенно бездоказательны».

Одним из недавних примеров подделок стала и фабрикация номера советской газеты «Красная звезда», созданного в начале 1984 года во Франции. Фальшивка, лишь внешне похожая на центральный печатный орган Министерства обороны СССР, была напечатана вымыслами, порочащими честь и достоинство советских воинов.

«Подделкой» были названы в отчете министерства обороны Австралии и образцы «отравленных» листьев, полученных из Лаоса. Аналогичные выводы содержали и документы, составленные в этой связи учеными разных стран, заявившими, что утверждения администрации Рейгана «абсолютно необоснованны» и «совершенно бездоказательны».

ПОРА ПРЕКРАТИТЬ ВМЕШАТЕЛЬСТВО ВО ВНУТРЕННИЕ ДЕЛА...

Современная психологическая война, отметил советский ученый, ведется империализмом не только на внешнем, но и на внутреннем фронте — против коммунистов, демократов. Изолированные, бесчестные приемы этой войны обращены ныне и против сторонников мира, тех, кто борется с размещением американского оружия первого удара на европейском континенте. С этой целью в странах НАТО созданы даже специальные пропагандистские организации и центры, предназначенные для противодействия антиядерным движениям, в рядах которого объединены самые широкие слои населения, проявляющие обеспокоенность, законную и острую тревогу за будущее человеческой цивилизации, жизнь на планете.

Заметное место в планах психологической войны отведено национально-освободительному движению в развивающихся странах. Самыми распространёнными здесь стали тезисы о «происках Москвы». СССР обвиняют в том, что он, якобы породил и поддерживает «международный терроризм», всячески муссируют утверждения о том, что международные конфликты происходят по вине Советского Союза. Это лишь некоторые из примеров пропагандистских усилий империализма, преследующего цель насадить в развивающихся странах ложные предрассудки.

В то же время эти акции прикрывают реальные действия истинных вдохновителей и организаторов международного терроризма, позволяют поддерживать атмосферу страха и напряженности в международных отношениях.

Этому курсу, сказал в заключение профессор Сергей Попов, противостоит политика мира и сотрудничества между народами, которую активно проводят социалистические страны в интересах самых широких народных масс. «Пора, давно пора прекратить вмешательство США во внутренние дела других государств по всем линиям», — заявил в беседе с политическими обозревателями 13 января 1985 года министр иностранных дел СССР Андрей Громыко.

ЗНАЁМІМ З ТВОРЧАСЦЮ МАЛАДЫХ

ІНА І АЛЯКСАНДР

Дуэт — гэта танец двух людзей. Адзін працягвае жэст другога, дапаўняе яго, але разам яны ствараюць адзіны танцавальны вобраз. Не адразу складаецца дуэт. Гэта працэс, у якім два розныя, часам супярэчлівыя характары ў час работы павінны знайсці адчужытыя асноўныя моманты, якія зрабляць рухі танца зразумелымі кожнаму. Пройдзе многа часу, перш чым два чалавекі, танцуючы, знойдуць у вачах адзін аднаго падтрымку сваім думкам і перажыванням. Пра дуэт Іны Душкевіч і Аляксандра Куркова, салістаў Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета, можна гаварыць як аб трывалым танцавальным саюзе. Гэты саюз вытрымаў выпрабаванні на Усесаюзным конкурсе артыстаў балета ў Маскве. Склаўся ён у асноўным у перыяд падрыхтоўкі конкурснай праграмы. Выступленне ў Маскве стала для іх не толькі экзаменам індыўідуальнага выканаўчага майстэрства, але і своеасаблівым вынікам шматгадовай нялёгкай работы.

Па-рознаму ішлі Іна і Аляксандр да перамогі на конкурсе ў Маскве. Іна, напрыклад, у дзяцінстве вельмі любіла спяваць. Спецыялісты знаходзілі, што ў яе добры голас, выдатны слых і раілі сур'ёзна заняцца музыкой. Бацькі Іны многа ўвагі ўдзялялі музычнаму выхаванню дачкі, і ў яе развілася неабходнасць выказаць сябе, свае думкі, настрой у музыцы. Можна таму ёй спадабалася заняткі ў балетнай студыі «Марэ» Палаца культуры Белсаўпрофа. Гэта яшчэ не была любоў да танца, проста ў яе з'явілася магчымасць адкрыць у свеце музыкі новыя грані. Першыя гады вучобы ў харэаграфічным вучылішчы не зрабілі вялікіх пераменаў у яе характары. Яна па-ранейшаму многа ўвагі ўдзяляла музыцы і не было ясна ні ёй самой, ні бацькам, які ж заняткаў стане галоўным у жыцці.

Усё пачалося з таго, што педагогам па класічнаму танцу ў клас Іны прыйшла Э. Сінёва, чья фанатычная любоў да танца перадалася вучніцам. Балет стаў для Іны самай галоўнай, важнай і патрэбнай справай у жыцці, усё астатняе захапленні адыйшло на другі план.

Затым пачалася работа ў тэатры, пачаўся перыяд адкрыццяў. Для Іны здавалася цудам тое, што яна мае магчымасць штодзённа назіраць за работай вядомай балерыны, народнай артысткі БССР Л. Бржозоўскай. Заняткі з ёй у адным класе, магчымасць параіцца, проста пагаварыць адыгралі ў творчым лёсе Іны вялікую ролю. У Л. Бржозоўскай вучыцца яна ствараць жывыя, глыбока чалавечныя вобразы, гаварыць сваім танцам аб галоўным — любові да чалавека, адданасці сваёй мары.

У гэты адказны перыяд станаўлення маладой балерыны станцавала сольныя парты ў балетах «Жызель», «Лебядзінае возера», «Кармен-сюіта», «Чыпаліна», «Сільфіда», «Дон Кіхот». Гэта прынесла ёй вядомасць і папулярнасць у гледача. Галоўным у сваёй рабоце Іна лічыць стварэнне танцавальнага вобраза: «Каму патрэбна форма без зместу? Без тэхнікі немагчыма стварыць вобраз, але яна не павінна быць самамэтай. Калі выходзіш на сцэну, трэба ведаць, пра што будзеш гаварыць з гледачом мовай танца».

Працаваць у тэатры трэба многа, і калі здаецца, што больш няма сіл, на дапамогу прыходзіць добрая кніга. Я люблю чытаць вялікага Талстога. Як актрысе, вельмі хочацца паспрабаваць свае сілы ў розных відах тэатральнага мастацтва — у драматычным тэатры, у кіно. Ду-

маю працягнуць сваю адукацыю ў гэтай галіне».

Рэпетыцыі займаюць у жыцці артыста намнога больш часу, чым спектаклі. І гэта зразумела. Цяжка падлічыць, колькі разоў трэба паўтарыць той ці іншы жэст, перш чым ён стане неабходным, дакладным адлюстраваннем думкі балетмайстра і выканаўцы. Больш складана дабіцца гэтага, калі танцуюць побач з чалавекам, які і думае і дзейнічае інакш. Але, відаць, ёсць у гэтым станоўчыя бакі. Розныя характары, сутыкаючыся, не застаюцца нязменнымі. Кожны раз яны пераходзяць на новую ступень, адкрываючы ў сабе новыя якасці.

Аляксандру Куркову, як і ўсім хлопчыкам у сямігадовым узросце, вельмі хацелася катацца на веласіпедзе, гуляць у футбол, бегаць па вуліцы, але гэта ўдавалася не часта. Значна часцей свой вольны час ён павінен быў праводзіць за фартэпіяна, развучваючы гамы. Маці Сашы, эканаміст па адукацыі, была страшна захопленая народным тэатрам. У сыне яна бачыла ўвасабленне сваіх няздзейсненых надзей і таму рабіла ўсё, каб Саша больш удумліва адносіўся да мастацтва. Паралельна з музыкой Саша займаўся ў танцавальным гуртку. Апошняе было для яго асабліва пакутлівым. Па-першае, у гуртку займалася ўсяго два хлопчыкі, астатнія былі дзяўчынкі, з якімі, яму здавалася, зусім няма пра што гаварыць; па-другое, даводзілася цярдзец пастаянна кпіны і крыўдныя мянушкі з боку сваіх ровеснікаў. З вялікай неахвотай наступіў Саша ў Бакинскае харэаграфічнае вучылішча. І даволі доўга не мог «адчуць смак» да танца. Цікава, узнікла дзякуючы педагогу М. Гаўрылаву. Сашу захацелася навучыцца зрабіць тое ж самае, што паказвае педагог.

З 1980 года Аляксандр Куркоў стаў працаваць у труп Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета. Цяжка было танцоўшчыку па першым часе на мінскай сцэне. Балеты вядомага рэжысёра В. Елізар'ева патрабавалі ад выканаўцы асабліва танцавальнай манеры. Кожны жэст, рух — пільнай увагі, сабранасці мышц, поўнай аддачы сіл. Але ўзнікшыя цяжкасці нарадзілі ў Аляксандра жаданне ў што б там ні стала пераадолець іх. У самыя цяжкія мінулы ён успамінаў пра народнага артыста Азербайджанскай ССР В. Плятнёва, які, страціўшы абедзве нагі, працягаў службы балетнаму мастацтву, заставаўся верны сваёй мары.

Сваім галоўным настаўнікам Аляксандр лічыць само жыццё. «Заўсёды стараюся надзяліць сваіх герояў жыццёвымі рысамі, праўдзівымі, моцнымі характарамі, шчырымі пачуццямі», — гаворыць ён. — Вялікай школай стала для мяне служба ў Савецкай Арміі, якую праходзіў у ансамблі песні і танца Чырвонасцяжнай Беларускай ваеннай акругі. Я адкрыў для сябе дзіўную прыгажосць народнага танца. Пасля таго, як я стаў працаваць у Беларускай тэатры оперы і балета, у мяне з'явілася магчымасць блізка пазнаёміцца з беларускай культурай. У беларускай музыцы, прозе, паэзіі знаходжу многа новых, раней невядомых мне думак, настрояў.

...Іна і Аляксандр. Два маладыя артысты тэатра, ужо вядомы дуэт... Працавітасць і мэтанакіраванасць дапамагаюць ім у штодзённай нялёгкай працы, у мастацтве.

Аляксандр ВАРЛАМАЎ.

НА ЗДЫМКУ: танцуюць Іна ДУШКЕВІЧ і Аляксандр КУРКОЎ.

СУСТРЭЧА З ЦІКАВЫМ СУБ'ЯСЕДНІКАМ

ДЗВЕ ГАДЗІНЫ
З ПРАЎНУКАМ ВЯЛІКАГА ПУШКІНА

Праўнук Аляксандра Пушкіна, Рыгор Пушкін, які жыве ў Маскве, адзіны яго прамы патомак па мужчынскай лініі.

У прызначаны час стаю ля дзвярэй. Мне адчыняе невысокі, падцягнуты, хударлявы чалавек, якому ніяк не дае яго 71 год. Ветлівы, дружалюбны.

— Рыгор Рыгоравіч, па-мойму, вы не падобны на вялікага праўдэда. Але, магчыма, у маладосці было падабенства?..

— Ды куды ўжо там, — адмахваецца праўнук вялікага паэта. — І тады падобным не быў. Вось у майго бацькі Рыгора Аляксандравіча пэўнае падабенства ў маладосці было. Не выпадкова скульптар Аляксандар Аляксандравіч запрасіў яго пазіраваць для вядомага помніка паэту, які сёння стаіць на Пушкінскай плошчы ў Маскве...

У маленькім утульным кабінце, упрыгожаным, як трэба было чакаць, скульптурнымі і графічнымі адлюстраваннямі Аляксандра Сяргеевіча, маю ўвагу прыцягнула генеалагічнае дрэва, складзенае Р. Пушкіным. На 1982 год у паэта налічвалася 238 нашчадкаў. Яны жывуць у розных краінах: у Бельгіі, Францыі, Англіі, Швейцарыі, ФРГ, Марока, ЗША і нават на Гавайскіх астравах.

Аднак, як ужо гаварылася, з сёння жывучых нашчадкаў Рыгор Рыгоравіч — адзіны прамы праўнук паэта па мужчынскай лініі. Ён горды гэтым і паўжартам-паўсур'ёзнам скардзіцца на тое, што ў яго 33-гадовага сына Аляксандра пакуль яшчэ няма дзяцей. Праўда, у дачкі Юліі двое сыноў.

— Дык то ўжо жаночая лінія будзе, — гаворыць Пушкін, — а хацелася б, каб быў патомак па мужчынскай лініі...

Р. Пушкін пражыў сціплае і дастойнае жыццё. У 30-х гадах закончыў сельскагаспадарчы тэхнікум, працаваў лабарантам, а ў 1940 годзе па пунцёцы камсамола прыйшоў на работу ў Маскоўскі крымінальны вышук. Але вось наступіў навалнічны 1941 год.

— Мой дзед Аляксандр Аляксандравіч, — расказвае мой суб'яседнік, — удзельнічаў у руска-турэцкай вайне 1877—1878 гадоў. Бацька Рыгор Аляксандравіч камандаваў палком у першую сусветную вайну. На маю ж долю выпала са-

мая страшная з войну — Вялікая Айчынная.

У 1941-м я трапіў у спецыяльны партызанскі атрад, які дзейнічаў пад Валакаламскам. Быў разведчыкам. Потым ваяваў на Заходнім, Украінскім франтах, на Курскай дузе. Двойчы быў паранены. Ужо пад канец вайны камандзір дывізіёна нека сказаў мне: «Эх, Пушкін, як бы цябе не забіла!» і адправіў вучыцца на афіцэрскае курсы. Закончыў вайну лейтэнантам... Але я чалавек цывільны, а вось мой дзед пайшоў у адстаўку ў чыне генерал-маёра, бацька быў палкоўнікам. Дарэчы, бацька ў час Кастрычніцкай рэвалюцыі не раздмуваў перайшоў на бок бальшавікоў...

Прышоўшы з фронту дамоў, Рыгор Рыгоравіч пайшоў працаваць у друкарню. Стаў друкаром высокай кваліфікацыі ў друкарні газеты «Правда». І сёння, нягледзячы на пенсійны ўзрост, ён працягвае працаваць там жа.

Р. Пушкін — уладальнік цікавых рэліквій. У іх ліку мініяцюрыны чарнільны прыбор са светлай бронзы. Ён належыць старэйшай дачцэ паэта — Марыі Гартунг, з якой, як вядома, Л. Талстой пісаў партрэт Ганны Карэнінай. Звяртаюць на сябе ўвагу і вялікі гадзіннік з матэрыялу і шклянкім ларцы, упрыгожаным зверху статуэткай паэта.

— Гадзіннік мне дастаўся ад бацькі, — тлумачыць Рыгор Рыгоравіч. — А яму быў падараваны таварышамі па Аляксандраўскаму (былому Царскасельскаму) ліцэю. Вось ужо на працягу многіх год Р. Пушкін абавязковы ўдзельнік Пушкінскіх урачыстасцей, якія прымеркаваны да дня нараджэння генія рускай літаратуры. Сяброўскія адносіны звязваюць яго з вядомым пермантанцаўцам, а часткова і пушкіністам Іракліем Андронікавым, іншымі савецкімі літаратарамі.

— Ваш самы любімы пушкінскі твор?

— Люблю ўсё, але ўжо калі на выбар, то «Яўгеній Анегін» і «Дуброўскі».

— І нарэшце, ваша хобі?

— Шчыра кажучы, у мяне яго няма. Адзінае сур'ёзнае захапленне ў маім жыцці — Аляксандр Сяргеевіч Пушкін.

Мікалай НАЗАРАЎ.

«ЛЮЗІЁН» — УНІВЕРСІТЭТ КІНО

Гэты ўтульны кінатэатр размешчаны ў цэнтры савецкай сталіцы, у кіламетры ад Крэмаля, у двух кроках ад набярэжнай Масквы-ракі. Яго назва — «Люзіён» — нагадвае даўнейшыя кірмашова-балаганныя залы, куды накіроўваліся натоўпы тых, хто хацеў убачыць «галоўны цуд новага стагоддзя» — сінематограф... Маскоўскі «Люзіён» — гэта своеасаблівая відэака, дзе вось ужо 19 гадоў, можна сказаць, паказваецца гісторыя сусветнага кіно. Дзякуючы Дзяржфільмафонду СССР, які патраніруе гэты кінатэатр, і яшчэ 30 архівам і сінематэкам свету рэпертуар «Люзіёна» значна шырэішы за звычайны, камерцыйны пракат: многія стужкі, якія Дзяржфільмафонд атрымлівае па абмену, могуць дэманстравацца толькі тут. Вось назвы з афішы аднаго толькі месяца: «Хроніка аднаго кахання» (Італія, 1950), «Кабінет Доктара Калігары» (Германія, 1919), «Новы Вавілон» (СССР, 1929), «Пінокіо» (ЗША, 1940), «Гадзіла» (Японія, 1954), «Няправільны рух» (ФРГ, 1974), «Карнавал» (СССР, 1981), «Крамэр супраць Крамера» (ЗША, 1978)... Але даволі пералічэнняў. Паверце, на рэпертуарнай афішы — фільмы, здольныя задаволіць самыя разнастайныя густы.

«Люзіён» — адзіны ў свеце кінатэатр, дзе кожны глядач можа атрымаць любую кансультацыю па гісторыі кіно. У навуковай групе тут працуюць вопытныя кіназнаўцы і крытыкі.

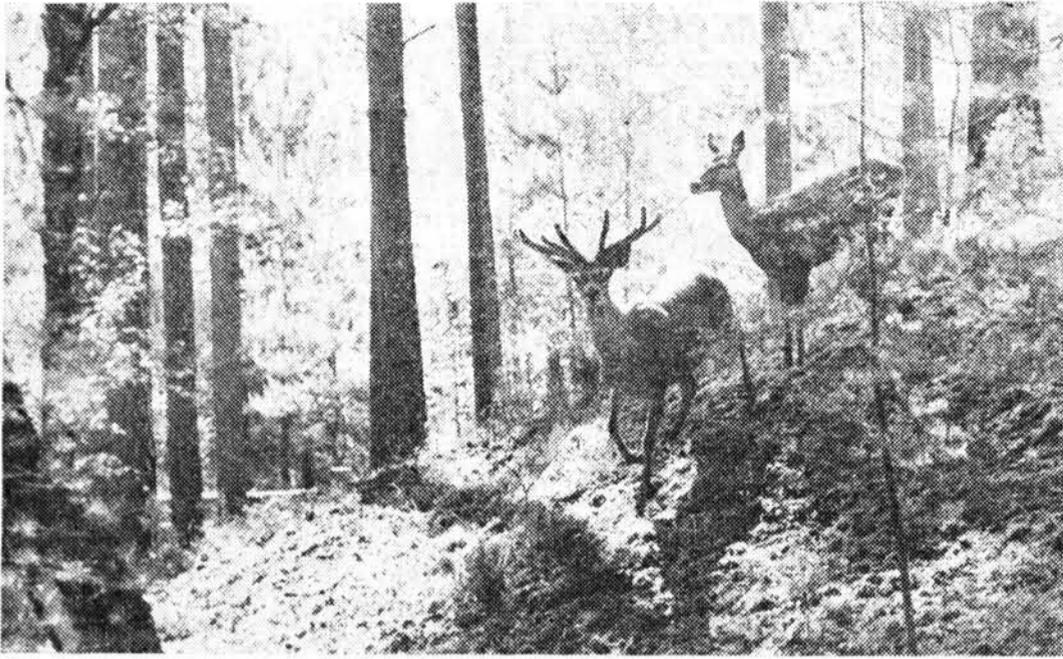
— Гледача аднолькавага не існуе, — гаворыць старшы навуковы супрацоўнік Уладзімір Салаўёў. — Ёсць, вядома, тыя, для каго фільмы — толькі

забава, але гэтая катэгорыя рэдка бывае ў «Люзіёне». Да нас ідуць гледачы, якія шукаюць у кіно нажытак для розуму. Мы паказваем самае цікавае, што было створана ў розных жанрах. І калі спачатку, напрыклад, маладыя людзі аддаюць перавагу музычным, камедыйным стужкам, то з часам яны пераходзяць у другую, больш сур'ёзную катэгорыю гледачоў. Справа ў тым, што нават камедыі, якія мы паказваем, часцей за ўсё створаны зноў такі буйнымі майстрамі.

Арганізацыя цыклаў — асноўная форма работы з гледачамі ў «Люзіёне». Вось толькі некаторыя з іх: «Майстры кінарэжысуры», «Шэдэўры нямога кіно», «Мюзікл», «У свеце фантастыкі і прыгод», «Папулярныя акцёры»... Абанемента на цыклы дэзавальююць не толькі паглядзець фільм, але і праслухаць лекцыю, на якой кіназнаўца расказае аб канцэпцыі карціны, пазнаёміць з творчасцю яе аўтара. Прычым выступаюць не толькі савецкія крытыкі і рэжысёры: тут былі гасямі і Акіра Курасава, і Стэнлі Крэймер, і Джозэпэ дэ Санціс...

— Амаль пастаянны анішлаг — у сярэднім на кожным сеансе пустуе не больш дваццаці месц (з 400), — гаворыць дырэктар «Люзіёна» Васіль Сурогін, — сведчыць не толькі аб удзячнасці выбранага, што называецца, «бездарным» рэпертуары. Наш кінатэатр каштоўны, мне здаецца, іншымі больш істотным: карпатлівая работа з гледачом, выхаванне яго густу — навіта гэта і дазволіла «Люзіёну» стаць сапраўдным кіналюбам.

Сяргей АУДЗЕЕНКА.

Летні дзень у Белавежскай пушчы.

Фота С. СІДАРАВА.

АСТАШЫНСКІ ДВОР

[Заканчэнне. Пачатак на 4-й стар.]

— Ці ж ведаеш, хто гэта паехаў? — спытаў Коцелю паказваючы ў той бок, дзе на шашы яшчэ віднелася легкавушка.

— Не, не ведаю, — пакруціў я ў адказ галавой. І, прызнаюся, быў не вельмі задаволены, што дырэктар спалохаў маіх галаўнёў. Цяпер — ніякай рыбалкі: нырнулі на глыбіню, схаваліся ў карчы.

Але таго, як відаць, гэта ніколі не хваліла.

— Якуб Колас! Вось хто, — сказаў Коцелю і працягнуў гаварыць са мной, як з дарослым: — Можна з гадзіну вялі мы з ім гаворку... А яшчэ больш часу гутарыў Колас з вашымі асташынцамі Ісакам Чудоўскім і Астапам Іванчыкам.

Ад нечаканасці я нават вудзіліна з рук выпусціў: яшчэ з дырэктарам — можна паверыць. А то з дзедам Ісакам ды дзядзькам Астапам. Аб чым з імі Якубу Коласу было гаварыць...

На самай справе так і было. Якуб Колас хадзіў па сцэжках Двара. Напіўся вады са студні. Назіраў за верткімі сініцамі, за галкамі, што ладзілі свае сямейныя справы ў дуллах старых дрэў, удыхаў водар цвітухы ліп.

Першым «гідам» Якуба Коласа тут стаў дырэктар школы Коцелю. Аб чым яны гаварылі? Не раз успамінаў ватым дырэктар тую сустрэчу з песняром, расказваў нам, вучням, на ўроках.

Якуба Коласа цікавіла, чаму Двор называецца Асташынскім. (На самай справе: былі маёнтак размешчаны на аднолькавай адлегласці ад вёсак Асташына, Залозкі, Назасёлкі). Хто быў першым гаспадаром, кім і калі пабудаваны тыя паверхі-пляцоўкі. Адкуль тут сібірская піхта...

Коцелю — чалавек прыезджы. Далёка не на ўсе пытанні мог адказаць. І ён звёў Якуба Коласа са старажыламі Асташына Ісакам Чудоўскім і Астапам Іванчыкам. Многае ў іх расказах паходзіла на легенды ці нават казкі. Але ж нешта, як кажуць, мела свае падставы.

...Некалі асташынцы жылі на левым беразе Валаўкі і на правым — у Двары.

Тут адразу паспрабуем не толькі пагадзіцца з Чудоўскім і Іванчыкам, але і ў нечым пацвердзіць іх расказы.

Неяк вясковыя хлапчкі Мікалай Аніскевіч, Пётр Вееўнік капалі на высокім беразе Валаўкі чарвякоў непадалёку ад Двара. І знайшлі тут малаток, іншыя рэчы з каменя. А крыху пазней там жа і мне трапіў у рукі кубак з бронзы. Свае знаходкі мы аддалі вядомаму на Наваградчыне гісторыку, настаўніку Любчанскай школы Міклаву Вінеру. І ён пацвердзіў, што на беразе Валаўкі даўно жылі людзі.

Тады паўстала пытанне: калі гэта былі продкі цяперашніх асташынцаў, то што іх прымусліла пакінуць тыя мясціны і перанесці сваё жыллё аж за кіламетр на захад.

Іванчык і Чудоўскі расказалі некалькі паданняў.

У далёкія часы не было Валаўкі. Пасля яна з'явілася. З кожным годам рака рабілася ўсё шырэйшай і шырэйшай. Вада заталіла сядзібы асташынцаў, і тыя вымушаны былі шукаць новае месца.

Другое паданне. Непадалёку ад Двара ля пасялення продкаў асташынцаў неяк зоркай ціхай з неба ноччу ўпаў вялікі вогненны шар. Ён спаліў хату, многія жыхары згарэлі. Шар да таго ж выбіў вялікую яму. Мясцовы попрастлумачыў, што бог гневаецца за нейкі грахі на асташынцаў і даў знак, каб яны шукалі новае месца для жыхарства.

Відаць, легенда мае «касмiчную» падставу, таму што паміж Дваром і ракой Валаўкай, ля былой панскай сыраварні не-не ды і знаходзілі вучні школы загадкавыя абпаленыя камяні, нібыта пакрытыя зялёна-шэрым шклом ці слюдой. Іх у народзе называлі «божымі слязамі».

Згодна іншаму паданню, асташынцаў сцяліла некалі нейкая вельмі багатая пані. Яна на магла цярэць побач са сваім жыллём сляжыскую беднату.

Тая пані, па расказу Іванчыка і Чудоўскага, і зрабіла рукамі прыгонных гэтыя тэрасы.

Гаспадарылі ў Двары і пані Чэчаты, і Могдушы, і Петрашкевічы — нельга і пералічыць усіх, на каго гнуў спіну асташынскі селянін. Шмат разоў ён выступаў супраць прыгнятальнікаў, не раз паліў і разбураў панскія гнёзды.

Старажылы Асташына добра памятаюць паўстанне 1932 года супраць падаткавага прыгнёту буржуазнай Польшчы. Нягледзячы на тое, што на падаўленне паўстання былі сабраны значныя сілы паліцыі Наваградка, Любчы, Ягнєвіч, карнікі з ганьбай уцяклі ад сялян у Двор, схававшыся ў маёнтку. Але і шырокія каменныя сцены панскай пабудовы не абаранілі б іх ад народнага гневу, калі б на выручку паліцэйскім не прыйшла дапамога — 150 карнікаў, узброеных кулямётамі.

Якуб Колас уважліва слухаў Чудоўскага і Іванчыка, нешта заносіў у бланкот. Развітаваючыся з імі і дырэктарам Коцелевым, абяцаў прыехаць цераз год і абавязкова з мастаком: «Такі куточак варты ўвагі самага лепшага мастака».

Але больш у нашых мясцінах ніхто не бачыў песняра. Хвароба і хуткая смерць перашкодзілі задуме.

Пройдзе некалькі год, і ў Двары не стане... школы. Калгас «Камунар», дзе размешчаны гэты чудоўны куток, мае яшчэ адну вялікую і навейшую школу ў вёсцы Вераб'евічы. Вось сюды і будзе дастаўляць дзяцей калгасны аўтобус.

А ў Двары плануецца адкрыць дом для састрэлых калгаснікаў. У гэтым ёсць свая справядлівасць. Цішыня, чыстае паветра, зялянiна і кветкі — усё будзе спрыяць адпачынку сялян — унукаў і праўнукаў тых, чыімі рукамі і быў створаны Двор.

Яўген ТУРАЙКЕВІЧ.

(ПОРТ)

У МІНСКУ прайшоў заключны тур чэмпіяната Саветаў Саюза па гандболу. Ён прынёс поспех беларускім спартсменам.

Каманда мінскага СКА, выйграўшы сустрэчы ў галоўных сапернікаў каўнаскага «Гранітаса» — 29:26 і магілёўскага ЦСКА — 25:22, упэўнена заняла першае месца.

ТРАДЫЦЫЙНАЯ сустрэча маладзёжных каманд СССР і ГДР па спартыўнай гімнастыцы адбылася ў горадзе Шверын.

У складзе зборнай нашай краіны выступалі тры спартсменкі з Беларусі. Яны і сталі пераможцамі спаборніцтваў. Першае месца ў Вольгі Сямернік (Гродна), другое — у мінчанкі Святланы Вагінскай, а трэцяе месца дасталося магілёўчанцы Святлане Байтавай.

ДВА барцы класічнага стылю з Беларусі, Анатоль Федарэнка і Алег Аруцонян, сталі чэмпіёнамі краіны. Спаборніцтва прайшлі ў Краснаарску.

НА МІЖНАРОДНЫХ спаборніцтвах па лёгкай атлетыцы, прысвечаных памяці братаў С. і Г. Знаменскіх, выступіла вялікая група маціейшых спартсменаў планеты.

І тым больш прыемным аказаўся роспек беларускіх спартсменаў Ігара Казанова

(110 метраў з бар'ерамі) і Алены Мядзведзевай (800 метраў), якія выйгралі свае забегі.

МІНЧАНІН Валерый Давідовіч стаў пераможцам чэмпіяната Саветаў Саюза па трохбор'ю на конях.

У манежнай яздзе, палітых выпрабаваннях і пераадольванні перашкод ён набраў лепшую суму ачкоў сярод усіх удзельнікаў — 65,84.

ВІЦЯБЧАНІН Вячаслаў Яноўскі стаў бронзавым прызёрам першынства Еўропы па боку, якое прайшло ў Будапешце.

У МАГІЛЁВЕ завяршыліся спаборніцтва на Кубак СССР па спартыўнай хадзьбе:

Лепшым сярод беларускіх спартсменаў стаў Аляксандр Паташоў. Ён заняў другое месца.

СПАРТСМЕНКІ 31 краіны прынялі ўдзел у міжнародным турніры ў Францыі па мастацкай гімнастыцы.

Марына Лобач з Мінска заняла на гэтых спаборніцтвах трэцяе месца.

ТАВАРЫСЦКАЯ сустрэча лёгкаатлетаў Беларусі, Латвіі, Літвы і Эстоніі адбылася ў Таліне.

Агульнакамандную перамогу атрымалі спартсмены нашай рэспублікі. Высокіх вынікаў дамагліся Юрый Тарасюк (віданне молата), Геннадзь Валюкевіч (трайны скачок) і іншыя беларускія лёгкаатлеты.

Уладзіслаў Баранаў — былы ваенны лётчык. Амаль трыццаць год служыў ён у радах Саветскай Арміі, а ў вольны час любіў займацца мастацкім вязаннем — «макрамэ». Пайшоўшы на пенсію, Уладзіслаў Уладзіміравіч стаў супрацоўніцам з Бабруйскім вытворчым аб'яднаннем мастацкіх вырабаў. Па заказе эксперыментальнай лабараторыі прадпрыемства народны ўмелец па-майстэрску вяжа модныя сумкі, пано, сувеніры, упрыгажэнні.

НА ЗДЫМКУ: Уладзіслаў БАРАНАЎ і яго вырабы.

Фота М. ЖАЛУДОВІЧА.

Гумар

— Любімая, хочаш, я пака-таю цябе на велізарнай машыне з магутным рухавіком?

— Вядома, дарэгі.

— Тады пайшлі на прыты-нак аўтобуса.

— Колькі каштуе выхлапная труба, мсье?

— 450 франкаў, мадам.

— А фара?

— 300 франкаў, мадам.

— А свяча?

— 10 франкаў, мадам.

— Тады дайце мне тры свячы. Муж сказаў, што я павінна змяніць у машыне выхлапную трубу, фару і свячу, але я, бадай, лепш усё замяню другімі свячамі.

Бармен:

— Значыць, вы хочаце вы-піць, каб забыцца?

— Ну, зразумела!

— У такім выпадку грошы, калі ласка, наперад.

Настайніца пытаецца:

— Дзеці, каго мы называем царом звяроў?

— Дырэктара запарка, — адказвае маленькі Джоні.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня
выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. 1069